

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๙/๒๕๖๓

เรื่องพิจารณาที่ ๘/๒๕๖๓

วันที่ ๒ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้ร้อง
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี
และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ความเป็นรัฐมนตรีของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๕) และมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) ประกอบมาตรา ๑๘๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๓) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

ความเห็น

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ และมาตรา ๑๖๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๘ คณะรัฐมนตรี ซึ่งมีความมุ่งหมายแสดงถึงรายละเอียดเกี่ยวกับที่มาและคุณสมบัติของนายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี หลักเกณฑ์การบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรี เงื่อนไขการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐมนตรีตลอดถึงการตรากฎหมายลำดับรองที่อยู่ในอำนาจของฝ่ายบริหาร ซึ่งรับกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ ที่วางหลักไว้ว่าพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจอธิปไตย อันได้แก่ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ ทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามลำดับ ในส่วนของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) และ (๕) มีความมุ่งหมายเพื่อกำหนดเหตุที่ทำให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว ซึ่งแตกต่างจากรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ กล่าวคือ

(๑) กรณีมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๐ เช่น การใช้สถานะหรือตำแหน่งหน้าที่ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมอันเป็นการก้าวกายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมืองโดยมิชอบตามที่กำหนดในมาตรฐานทางจริยธรรม

(๒) กรณีมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗

ในส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ มีความมุ่งหมายที่กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของรัฐมนตรี โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) บัญญัติว่า “ไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง”

ในปัจจุบันมีการจัดทำ “มาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑” โดยใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑ ซึ่งในข้อ ๓ วรรคสอง กำหนดให้ “มาตรฐานทางจริยธรรมนี้ให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๑๙ วรรคสอง ด้วย” ทั้งนี้ ในข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง กำหนดให้ “การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมในหมวด ๑ ให้ถือว่า มีลักษณะร้ายแรง” วรรคสอง กำหนดให้ “การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมในหมวด ๒ และหมวด ๓ จะถือว่า มีลักษณะร้ายแรงหรือไม่ ให้พิจารณาถึงพฤติกรรมของการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ เจตนาและความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ นั้น” ซึ่งหมวด ๑ มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นอุดมการณ์ ข้อ ๗ กำหนดให้ “ต้องถือผลประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน” ข้อ ๘ กำหนดให้ “ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ เพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติกรรมที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” ข้อ ๙ กำหนดให้ “ต้องไม่ขอ ไม่เรียก ไม่รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดในประการที่อาจทำให้กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่” และในข้อ ๑๐ กำหนดให้ “ต้องไม่รับของขวัญของกำนัล ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เว้นแต่เป็นการรับจากการให้โดยธรรมจรรยา และการรับที่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับให้รับได้” และหมวด ๒ มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นค่านิยมหลัก ข้อ ๑๑ กำหนดให้ “ไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม”

สำหรับรัฐธรรมนูญ หมวด ๙ ว่าด้วยการขัดกันแห่งผลประโยชน์ มีความมุ่งหมายเพื่อป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคล ในการแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจหรือกระบวนการตัดสินใจของบุคคล ซึ่งอยู่ในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา รวมทั้งนำไปใช้บังคับกับรัฐมนตรีและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อป้องกันมิให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งจะเป็นการละเมิดต่อจริยธรรมและกฎหมาย อันจะสร้างความเสียหายให้แก่รัฐและผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ มีความมุ่งหมายที่จะกำหนดข้อห้ามเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน และป้องกันมิให้รัฐมนตรี แสวงหาประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่เพื่อตนเอง หรือของผู้อื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ให้นำความในมาตรา ๑๘๔ มาใช้บังคับแก่รัฐมนตรีด้วยโดยอนุโลม ...

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๔ มีความมุ่งหมายเพื่อแยกอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ออกจากกันมิให้ก้าวร้าวกันนอกเหนือจากความสัมพันธ์ที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ พร้อมทั้งป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์และการแทรกแซงการใช้สิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชน ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๔ บัญญัติว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้อง ... (๓) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานปกติ ...

ด้วยในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๓) กำหนดให้การกระทำที่ไม่ถือเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ที่เป็นการต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี คือ กรณีตามมาตรา ๑๘๖ วรรคหนึ่ง (๑) ที่ยกเว้นเรื่องการดำรงตำแหน่งหรือการดำเนินการที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่หรืออำนาจของรัฐมนตรี และ (๒) ที่ยกเว้นเรื่องการกระทำตามหน้าที่และอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดิน หรือตามนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภา หรือตามที่กฎหมายบัญญัติ และกรณีมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๓) ที่จะต้องเป็นการรับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ที่เป็นการปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานปกติ

ข้อเท็จจริงในคดีตามคำร้อง ปรากฏว่าผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ และเกษียณอายุราชการในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗ และขณะที่ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกพักอาศัยที่บ้านพัก อาคารหมายเลข ๒๕๓/๕๔ ซึ่งตั้งอยู่ที่กรมทหารราบที่ ๑ ปัจจุบันเป็นบ้านพักรับรองกองทัพบกและพักอาศัยเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยมีว่า การที่ผู้ถูกร้องพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบกและได้รับประโยชน์จากค่ากระแสไฟฟ้าและน้ำประปา เป็นการกระทำอันมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) ประกอบมาตรา ๑๘๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๓) หรือไม่

เห็นว่า เมื่อพิจารณาระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๕ ที่กำหนดว่า “ผู้มีสิทธิเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบกต้องมีคุณสมบัติตามข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

๕.๑ เป็นข้าราชการประจำการสังกัดกองทัพบกที่มีชั้นยศพลเอก

๕.๒ เป็นอดีตผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของกองทัพบกซึ่งทำคุณประโยชน์ให้กับกองทัพบกและประเทศชาติและเคยดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกมาแล้ว”

ข้อ ๗ กำหนดว่า “ให้แบ่งประเภทของบ้านพักรับรองกองทัพบกสำหรับผู้มีสิทธิเข้าพักอาศัยตามข้อ ๕ ดังนี้

๗.๑ บ้านพักรับรองกองทัพบก อาคารหมายเลข ๗๐/๒๕ เป็นบ้านพักรับรองของผู้บัญชาการทหารบก

๗.๒ บ้านพักรับรองกองทัพบก อาคารหมายเลข ๑, ๔, ๓๑, ๑๐๗/๑๐, ๒๔๖/๑๖, ๒๖/๑๘, ๓๘๕/๒๓, ๒๔๙/๒๕, ๔๓๗/๓๗, ๔๙๒/๔๕, ๔๙๓/๔๕ และที่กองทัพบกกำหนดขึ้นในภายหลังเป็นบ้านพักรับรองของผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของกองทัพบก และอดีตผู้บังคับบัญชาในข้อ ๕.๒”

ข้อ ๘ กำหนดว่า “ผู้มีสิทธิเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบก หมดสิทธิการเข้าพักอาศัยในกรณีดังต่อไปนี้

๘.๑ ย้ายออกนอกกองทัพบก

๘.๒ ออกจากราชการไม่ว่ากรณีใด

๘.๓ ถึงแก่กรรม

๘.๔ เมื่อกองทัพบกพิจารณาให้หมดสิทธิการเข้าพักอาศัย

สำหรับผู้มีสิทธิเข้าพักอาศัย ตามข้อ ๕.๒ ถ้าหมดสิทธิเข้าพักอาศัย ตามข้อ ๘.๑ หรือ ๘.๒ แล้ว กองทัพบกอาจพิจารณาให้มีสิทธิเข้าพักอาศัยเป็นกรณีเฉพาะรายก็ได้”

ข้อ ๑๑ กำหนดว่า “บ้านพักรับรองที่กองทัพบกกำหนด ให้กองทัพบกพิจารณาความเหมาะสมในการสนับสนุนงบประมาณค่ากระแสไฟฟ้าและน้ำประปา ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการพักอาศัยตามความจำเป็นและเหมาะสมในการใช้งาน”

ประกอบคำชี้แจงของผู้บัญชาการทหารบกที่ชี้แจงว่า ขณะผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๗ ผู้ถูกร้องยังคงดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกอยู่ ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้มีสิทธิเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพกโดยอาศัยระเบียบกองทัพก ว่าด้วยการเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพก พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๕ และเมื่อผู้ถูกร้องเกษียณอายุราชการ ในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗ (ซึ่งควรจะหมดสิทธิเข้าพักอาศัยในบ้านหลังดังกล่าวแล้ว) แต่ขณะนั้นผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจึงยังคงเป็นผู้มีสิทธิพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพกดังกล่าวต่อไปได้ เนื่องจากผู้ถูกร้องเคยเป็นอดีตผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของกองทัพกซึ่งทำคุณประโยชน์ให้กับกองทัพกและประเทศชาติและเคยดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกมาแล้ว ตามข้อ ๕.๒ และในข้อ ๘ ยังให้อำนาจกองทัพกพิจารณาให้ผู้มีสิทธิเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพกที่หมดสิทธิเข้าพักอาศัยด้วยเหตุย้ายออกนอกกองทัพกหรือออกจากราชการไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้มีสิทธิเข้าพักอาศัยเป็นกรณีเฉพาะรายก็ได้ การที่กองทัพกกำหนดให้อาคารหมายเลข ๒๕๓/๕๔ เป็นบ้านพักรับรองกองทัพก แม้จะเป็นการกำหนดขึ้นภายหลังก็เป็นกำหนดโดยอาศัยอำนาจตามข้อ ๗.๒ ให้กระทำได้ ส่วนการที่กองทัพกสนับสนุนงบประมาณค่ากระแสไฟฟ้าและน้ำประปาในการใช้งานในบ้านพักรับรองกองทัพกได้พิจารณาเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๑ แล้ว นอกจากนี้การให้สิทธิดังกล่าวข้างต้นกองทัพกได้พิจารณาให้แก่ผู้มีคุณสมบัติในการเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพกทุกคนที่ผ่านมา มิใช่เฉพาะกรณีผู้ถูกร้องเท่านั้น เห็นได้ว่าการที่ผู้ถูกร้องพักอาศัยในบ้านพักรับรองที่กองทัพกจัดให้และได้รับการสนับสนุนค่ากระแสไฟฟ้าและน้ำประปาเป็นไปตามดุลพินิจของกองทัพกที่มีอำนาจพิจารณาตามระเบียบกองทัพก ว่าด้วยการเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพก พ.ศ. ๒๕๔๘ แล้ว โดยระเบียบดังกล่าวใช้บังคับมาตั้งแต่วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ก่อนที่ผู้ถูกร้องจะดำรงตำแหน่งเป็นผู้บัญชาการทหารบกและนายกรัฐมนตรี นอกจากนี้การใช้จ่ายตามระเบียบดังกล่าว ย่อมจะต้องมีการควบคุมและตรวจสอบความถูกต้องตามระเบียบของทางราชการด้วย

นายกรัฐมนตรีเป็นตำแหน่งที่มีการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งไว้ อย่างเข้มงวดเพราะเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญของประเทศ กล่าวคือ เป็นตำแหน่งที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารซึ่งมีอำนาจสูงสุดในการบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย มีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบโดยกฎหมายได้วางกรอบกฎเกณฑ์และเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติภารกิจในตำแหน่งที่สำคัญที่สุดในการบริหารประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อาทิเช่น การกำหนดให้นายกรัฐมนตรีที่เข้ามาดำรงตำแหน่งมีสถานะเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในฝ่ายบริหารทุกระดับในทุกกระทรวง ทบวง กรม ตามกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เป็นผู้ที่มีอำนาจ

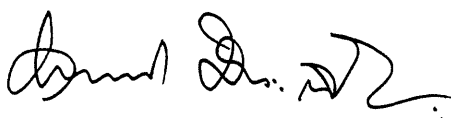
สูงสุดในการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นผู้ที่มีอำนาจอนุมัติเปลี่ยนแปลงหรือโอนงบประมาณ (เช่น เคยให้ทำอากาศยานนานาชาติตอนเมืองเป็นทำเนียบรัฐบาล หรือการจัดให้มีการประชุมคณะรัฐมนตรี กระจายไปตามจังหวัดต่าง ๆ เป็นต้น) หรือการใช้งบประมาณแผ่นดิน แม้ในรายการงบประมาณลับเพื่อความมั่นคงของประเทศก็ยังมี การควบคุมตรวจสอบตามกฎหมายวิธีกรงงบประมาณ ทำนองเดียวกับการใช้รถประจำตำแหน่ง ผู้ใช้อาจจะเลือกใช้รถส่วนตัว รถประจำตำแหน่ง รถรับรอง หรือรถส่วนกลางก็ได้ตามกฎหมายระเบียบของทางราชการ มิได้เป็นการใช้ประโยชน์นอกเหนือจากที่รัฐจัดให้แต่อย่างใด

ในส่วนของบ้านพักรับรองสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นประเด็นตามคำร้องขอให้ พิจารณาวินิจฉัยนี้ มีข้อเท็จจริงว่าได้มีการจัดบ้านพิษณุโลกให้เป็นบ้านพักรับรองประจำตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีไว้แล้ว แต่ผู้ถูกร้องมิได้เข้าไปใช้ประโยชน์ในบ้านพักรับรองดังกล่าว เลือกที่จะอาศัยในบ้านพักรับรองของกองทัพบกโดยไม่เสียค่าน้ำประปา ค่ากระแสไฟฟ้าให้แก่ทางราชการเป็นการอยู่อาศัย โดยไม่มีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นการรับประโยชน์ใด ๆ นอกเหนือจากที่รัฐจัดให้อันเป็นการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ แต่เมื่อพิจารณาเหตุผลในคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ตามคำร้องว่าบ้านพิษณุโลกมีสภาพทรุดโทรมไม่เหมาะแก่การพักอาศัย อีกทั้งมีหน่วยงานของรัฐบาล หลายหน่วยงานเข้าไปใช้ประโยชน์อยู่ กับทั้งพื้นที่ดังกล่าวไม่เหมาะสมแก่การรักษาความปลอดภัย สำหรับบุคคลสำคัญ ดังนั้นการที่ผู้ถูกร้องเลือกที่จะพักอาศัยในบ้านพักรับรองที่เคยพักอยู่เดิมในกองทัพบก ตั้งแต่ก่อนที่จะพ้นจากตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก เพื่อใช้เป็นบ้านพักของนายกรัฐมนตรีต่อไป โดยได้รับอนุญาตจากผู้บัญชาการทหารบกโดยถูกต้องตามระเบียบกองทัพบกกว่าด้วยการเข้าพักอาศัย ในบ้านพักรับรองกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๔๘ แทนที่จะใช้บ้านพิษณุโลกซึ่งเคยกำหนดไว้ใช้เป็น บ้านพักรับรองของนายกรัฐมนตรีมาแต่เดิม น่าจะประหยัดงบประมาณแผ่นดินในเรื่องการปรับปรุง ซ่อมแซมและการรักษาความปลอดภัยได้เป็นจำนวนมาก

ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องเลือกพักอาศัยอยู่ในบ้านพักรับรองของกองทัพบก **เพียงแห่งเดียว** ไม่พักอาศัยอยู่ในบ้านพักรับรองที่บ้านพิษณุโลก จึงเป็นการได้รับสวัสดิการและประโยชน์สำหรับตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับ ตามหลักเกณฑ์ปกติ และมีได้ มีลักษณะเป็นการรับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากการที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐปฏิบัติต่อบุคคลอื่นในธุรกิจการงานปกติ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๓) แต่อย่างใด ดังนั้น ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องจึงไม่สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕)

ส่วนประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่าผู้ถูกร้องมีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) อันจะทำให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) หรือไม่ เห็นว่า เมื่อวินิจฉัยว่าการที่ผู้ถูกร้องพักอาศัยบ้านพักรับรองกองทัพบก ซึ่งกองทัพบกพิจารณาจัดบ้านพักรับรองกองทัพบก และสนับสนุนค่ากระแสไฟฟ้าและน้ำประปาใช้งานในบ้านพักรับรองเป็นไปตามระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๔๘ แล้ว ซึ่งย่อมจะต้องมีหน่วยงานตรวจสอบความถูกต้องตามระเบียบราชการอยู่แล้ว จึงไม่เป็นการถือประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ของประเทศ ไม่เป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเพื่อตนเอง ไม่เป็นการขอ เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดในประการที่อาจจะทำให้กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่ และไม่เป็นการกระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม เว้นแต่เป็นการรับที่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับ ให้รับได้ ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๒๗ ประกอบข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๙ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ อันเป็นการกระทำได้ห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) ซึ่งเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔)

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีความเห็นว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องไม่สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๕) และมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) ประกอบมาตรา ๑๘๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๓)

(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ